

СТАНОВИЩЕ

на

Европейския икономически и социален комитет

относно

**„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета,
Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите
„Годишен обзор на растежа за 2012 г.“
COM (2011) 815 final**

Главен докладчик: г-н **David Croughan**

На 23 ноември 2011 г. Комисията реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

*„Съобщение от Комисията до Европейския парламент, Съвета,
Европейския икономически и социален комитет и Комитета на
регионите „Годишен обзор на растежа за 2012 г.“*

COM(2011)815 final.

На 6 декември 2011 г. Бюрото на Комитета възложи на Координационната група по стратегията „Европа 2020“ да подготви работата на Комитета по този въпрос.

Предвид неотложното естество на работата, на 478-ата си пленарна сесия, проведена на 22 и 23 февруари 2012 г. (заседание от 22 февруари), Европейският икономически и социален комитет определи г-н David Croughan за главен докладчик и прие настоящото становище със 171 гласа „за“, 19 гласа „против“ и 21 гласа „въздържал се“.

*

* *

ВЪВЕДЕНИЕ

i Настоящото проектостановище, изготвено с оглед на пролетния Европейски съвет, съдържа бележки относно представения от Комисията „Годишен обзор на растежа за 2012 г. (ГОР)“.

- ii ГОР поставя началото на европейския семестър за икономическо управление за 2012 г., който е и първият в рамките на договорената правна рамка за подобряване на икономическото управление (т. нар. „шесторка“).
- iii В ГОР Комисията определя приоритетите, които според нея ЕС трябва да си постави за следващите 12 месеца по отношение на икономическата и бюджетната политика и реформи, за да се даде тласък на растежа и заетостта в рамките на стратегията „Европа 2020“. Когато бъдат приети от Европейския съвет през март, тези приоритети ще трябва да бъдат взети предвид от държавите членки в техните национални политики и бюджети.
- iv В **Част I** на настоящото проектостановище се разглеждат **общи въпроси, свързани с ГОР**, като: акцента върху растежа, фискалната консолидация и изпълнението на договорените в рамката на европейския семестър реформи, както и участието на организираното гражданско общество и социалните партньори в процеса на изготвяне на ГОР.
- v В **Част II** са събрани **конкретни бележки и препоръки по различни политики на ЕС**. С тях се дава подробен отговор на петте приоритета, които Комисията извежда в ГОР: осъществяване на диференцирана фискална консолидация, благоприятстваща растежа; възстановяване на нормалното кредитиране на икономиката; насърчаване на растежа и конкурентоспособността; справяне с безработицата и със социалните последици от кризата и модернизиране на публичната администрация. Източник на този принос са различни неотдавнашни становища на ЕИСК и с него се актуализира позицията на Комитета относно ГОР за 2011 г.¹, приета през март 2011 г.
- vi Настоящото проектостановище е и продължение на становището относно европейския семестър за 2011 г., прието от Комитета през декември 2011 г.².

ЧАСТ I

ПОСЛАНИЯ НА ЕИСК С ОГЛЕД НА ПРОЛЕТНИЯ ЕВРОПЕЙСКИ СЪВЕТ

За разлика от всички провели се неотдавна срещи на върха, Съюзът трябва да покаже политическа способност за справяне с кризата с държавния дълг посредством амбициозни и достатъчни мерки за възвръщане на доверието.

Една от тези мерки е поставянето на много по-голям акцент върху растежа.

A. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Комисията публикува ГОР за 2012 г. в мрачен контекст: Съюзът преживява найсериозната финансова, икономическа и социална криза и

криза на доверието в своята история. Последствията от кризата са широки: затруднения за домакинствата и предприятията, нарастваща младежка и дългосрочна безработица, увеличен брой хора, изложени на риск от бедност и изключване, безпокойство в нашите общества, риск от нарастващ национализъм и популизъм.

2. Комитетът изразява сериозна тревога от липсата на прилагане на национално равнище на ангажиментите, приети в процеса на европейския семестър. Сега повече от всякога ЕС трябва да покаже капацитета си да действа ефективно за възстановяване на доверието на потребителите и инвеститорите и да предостави амбициозни отговори на настоящите предизвикателства. Без решителни действия и ефективно осъществяване на реформи от страна на европейските институции и държавите членки Европа е

заплашена от дългосрочна криза на растежа и нарастващо разделение, водещи до още по-голям натиск върху еврозоната.“.

3. Тъй като европейският семестър за 2012 г. започва със съществено занижени прогнози за растеж и поради значителната вероятност от рецесия, Комитетът изразява съжаление, че европейската среща на върха през декември 2011 г. не успя да възстанови доверието в управлението на Европейския съюз, което през последните 18 месеца отслабваше прогресивно с резултатите от всяка следваща среща на върха. Очевидното нежелание на срещата на върха да се изправи срещу дълбоко вкоренените проблеми, извадени наяве от ГОР, доведе до непрестанни политически предписания, които не се ползват с доверието на правителствата и инвеститорите по света, и по-специално с доверието на

европейските граждани, които в момента плащат цената на кризата.

4. Комитетът смята, че предложените досега решения за държавния дълг и свързаната с него финансова криза са частични и следователно биха могли да възпрепятстват достъпа на някои сериозно задлъжнели държави до пазарите за по-продължителен от планирания период; освен това те носят сериозен риск от разпространяване на заразата в някои по-големи държави членки.

Неорганизираният фалит на Гърция все още е възможен; подобно събитие би имало сериозно отрицателно въздействие върху други държави с проблеми с държавния дълг и би могло да даде начало на поредица от събития, които биха имали сериозни последици не само за европейската, но и за световната икономика.

Европейският съюз не е намерил начин да използва несъмнената си

икономическа сила, за да защити от финансови атаки държавите членки в затруднение; в резултат от това световните пазари сериозно отслабиха европейския градеж, като атакуваха структурната му разпокъсаност. Следователно проблемът е толкова политически, колкото и икономически.

- 5. Комитетът изразява тревога, че създадената по този начин висока степен на несигурност има разрушително въздействие върху реалната икономика на ЕС, изразяващо се в намаляване на инвестициите, производството и заетостта, тъй като инвеститорите търсят по-безопасни места и дори се подготвят за евентуално разпадане на еврозоната с всички ужасни последици в световен мащаб, до които то би довело.**
- 6. Опитът от миналите кризи в процеса на европейска интеграция показва, че**

Европа разполага с ресурсите да намира решения. Комитетът призовава европейските институции и държавите членки да проявят политическа смелост и визия и да подкрепят по-голямата интеграция, както и усилията за подпомагане на икономиката и инвестициите, което в момента е единственото възможно решение на кризата.

7. ЕС трябва да изостави сегашния подход на намиране на решения на кризата „на парче“ и да намери трайни решения на структурните предизвикателства, които кризата разкри, като по този начин осигури благоденствието на европейците в дългосрочен план. Това налага изграждане на необходимата европейска защитна стена срещу по-нататъшни атаки, за да се предостави време за възстановяване на страните в затруднение, както и въвеждане на конкретни допълнителни мерки за

повишаване на европейския икономически растеж.

8. По-тесният фискален съюз върви рамо до рамо с необходимостта да се постави кризата с дълга под надеждно европейско управление. Комитетът приветства въвеждането на много по-непосредствено наблюдение на бюджетната политика на държавите членки в процеса на европейския семестър и ангажиментите, изисквани от държавите членки по „фискалния пакт“, въпреки че трябва да се подчертае необходимостта от анализ на социалното въздействие от подобни мерки. При това новата архитектура на управлението на икономическата политика на Европа трябва да съхрани автономията на социалните партньори и тяхната свобода на колективно трудово договаряне.

9. Нещо повече, Комитетът заявява още веднъж пълната си подкрепа за междусекторната стратегия „Европа

2020“, която предлага положителна визия за бъдещето и съгласувана рамка за изпълнение на далновидни реформи за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Той припомня също необходимостта от добър баланс между икономическите, трудовите и социалните аспекти на стратегията.

10. Комитетът е силно разтревожен от все по-слабото използване на метода на Общността и подмяната му с междуправителствен подход, като цяло прилаган от много малък брой държави членки, което допринесе за ограничения характер на политическия отговор. Отчасти поради факта, че общностните институции имаха подчинена роля спрямо възприетия през последните две години междуправителствен подход, острият проблеми на Европейския съюз бяха разглеждани не от гледната точка на Съюза, а от

**гледната точка и политическите
нужди на отделни държави членки.**

11. Комитетът отбелязва, че най-много до пет години след влизането в сила на договорения от 25 държави членки на 30 януари Договор за стабилност, координация и управление в Икономическия и паричен съюз, въз основа на оценката на опита, свързан с неговото прилагане, ще бъдат предприети необходимите стъпки за включване на съдържанието на договора в правната рамка на Европейския съюз. Следователно Комитетът призовава страните, които са избрали да не участват³ в междуправителствения процес, довел до подписването на договора, да преразгледат позицията си.

12. Комитетът е за силна роля на Европейската комисия и я насърчава да внася смели предложения; той се застъпва и за пълно участие на Европейския парламент в

европейския семестър, с цел повишаване на прозрачността и легитимността на този процес.

13. Комитетът изразява благодарност на Комисията за това, че публикува ГОР за 2012 г. в края на ноември, по-рано от първоначално предвидената дата. Въпреки че сроковете остават кратки, това даде възможност на ЕИСК да проведе обсъждания на този ГОР, да се консултира с мрежата си от национални ИСС и сродни институции и да приеме настоящото становище преди пролетният Европейски съвет да приеме годишните си приоритети.

Б. ПОДХОДЯЩ АКЦЕНТ ВЪРХУ РАСТЕЖА

14. Комитетът счита, че в някои отношения ГОР за 2012 г. е по-добър от своя предшественик.

15. Комитетът приветства общия акцент върху растежа и отбелязва със

задоволство, че в ГОР за 2012 г. са възприети много идеи от предходното становище на ЕИСК относно Годишния обзор на растежа за 2011 г⁴.

16. ЕИСК подчертава, че кризата с държавния дълг не може да бъде преодоляна без достатъчен темп на растеж, особено от страните в затруднение. Ниската степен на приоритетност на растежа б и довела до висок риск от изпадане на много от икономиките в ЕС в рецесия, а някои дори и в депресия.

17. В ГОР се признава, че финансовите пазари оценяват устойчивостта на държавния дълг на държавите членки въз основа на дългосрочните перспективи за растеж, на тяхната способност да вземат амбициозни решения за структурни реформи и на техния ангажимент да подобрят конкурентоспособността.

18. Комитетът изразява съгласие с посоченото в ГОР, а именно, че възможностите за растеж на всички държави членки в ЕС зависят от решителното справяне с кризата с държавния дълг и осъществяването на разумни икономически политики, както и че се отделя твърде много време и енергия за спешни мерки и недостатъчно време за осъществяването на промени в политиката, които биха върнали високите равнища на растеж на нашите икономики.

19. Комитетът изразява съгласие с това, че акцентът трябва да бъде поставен едновременно върху мерките за реформи, имащи краткосрочен ефект върху растежа, и върху правилния модел на икономически растеж в средносрочен план.

20. Комитетът заявява отново, че трите аспекта на растежа – интелигентен, устойчив и приобщаващ – са

взаимосвързани и се подкрепят взаимно. На икономическите, социалните и екологичните аспекти трябва да се отделя еднакво внимание.

21. Възстановяването на растежа трябва да съответства на останалите цели, заложи в Договора от Лисабон, включително благосъстоянието на хората. Нуждата от реформи следва да се разглежда като възможност за постигане на по-голяма устойчивост на нашия начин на живот.

22. Във всички държави членки е необходимо да се постави акцент върху реформи, стимулиращи растежа.

23. Конкретна ситуация в пет държави членки, ползващи се от програми за финансова подкрепа на ЕС и МВФ⁵

23.1 Комитетът счита, че Комисията и Съветът, посредством подробни, специфични за всяка страна препоръки, следва да продължат да насърчават държавите членки да предвиждат и осъществяват политики за дългосрочен икономически растеж.

Комитетът изразява съжаление, че през 2011 г. единствената препоръка, отправена към петте държави членки, получаващи финансова подкрепа от ЕС и МВФ, беше да продължат да прилагат мерките, заложи в решенията за отпускането на финансовата подкрепа.

23.2 Сега Комитетът е разтревожен от решението на Комисията да не изисква от тези пет държави членки да участват в подготовката на втория кръг от ННР през 2012 г. ЕИСК признава, че ННР обхващат в голяма степен едни и същи области и че тези страни представят националните си цели по отношение на стратегията „Европа 2020“. Независимо от това, така тези страни ще бъдат отстранени от новия процес на управление, залегнал в основата на стратегията „Европа 2020“ и разработен за постигане на необходимото икономическо сближаване чрез реформи и приемане на най-добри практики. По-специално това ще попречи на участието на гражданите и социалните партньори на национално равнище в прилагането и преразглеждането на ННР. Това противоречи на заключенията на Европейския съвет от март 2011 г., в които се гарантира пълно участие на националните парламенти, социалните партньори и останалите заинтересовани лица в новата рамка на европейския семестър.

24. Инвестирането в растежа – специфично предизвикателство в настоящия контекст

24.1 Комитетът осъзнава, че определянето на подходящи мерки за стимулиране на икономическия растеж може да се окаже особено голямо предизвикателство. Настоящите затруднения на ЕС по отношение на растежа не се дължат само на кризата, но и на допълнителни проблеми, влияещи върху неговите икономически резултати, като загубата на конкурентоспособност, глобализацията, недостига на ресурси (енергия, умения и др.), изменението на климата и застаряването на населението.

24.2 За постигането на целите на стратегията „Европа 2020“ ще са необходими значителни инвестиции в ИКТ, традиционна и нова инфраструктура, НИРД и иновации, образование и квалификация, и енергийна ефективност. Инвестициите в екологичната икономика ще стимулират иновациите и търсенето на нови продукти, което ще доведе до повишаване на растежа и същевременно ще допринесе за устойчивостта на световната икономика.

24.3 В период на бюджетни ограничения това представлява особено голямо предизвикателство. Въпреки това ползите от публичните инвестиции на национално или европейско равнище в посока интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж са значителни и могат да окажат важно стимулиращо въздействие, като насърчават допълнителни частни инвестиции.

24.4 Комитетът счита, че ЕС се нуждае от повече инвестиции в проекти, насърчаващи структурните

промени и спомагащи за връщането на икономиките на държавите членки на пътя на устойчивия растеж. Подходящите проекти следва да съответстват на целите на стратегията „Европа 2020“, например дългосрочни инфраструктурни проекти от голям обществен интерес и с потенциал за генериране на приходи.

24.5 В този смисъл Комитетът подкрепя напълно инициативата „Облигации за проекти по стратегията „Европа 2020“⁶ за финансиране на мащабни инфраструктурни проекти в енергетиката, транспорта и ИКТ. Това ще има положително отражение върху пазарите на облигации за проекти и ще помогне на застъпниците на отделни проекти да привлекат дългосрочно дългово финансиране от частния сектор.

24.6 Комитетът счита, че за да се генерират инвестиции, е необходимо да се положат повече усилия на европейско равнище. Наличните структурни фондове трябва да бъдат насочени така, че да засилват конкурентоспособността и връщането към растеж. Финансирането от ЕС следва да бъде обвързано с резултати и със съответствие на целите на стратегията „ЕС 2020“.

24.7 Комитетът приветства бързото приемане от Парламента и Съвета на споразумение за увеличаване на процента на съфинансирането по линия на структурните фондове за страни, получаващи финансова подкрепа от ЕС, ЕЦБ и МВФ, с цел да се позволи бързо мобилизиране на

средства от ЕС в подкрепа на растежа и по-доброто усвояване на средствата⁷.

24.8 Предвид сериозния натиск върху националните бюджети и бюджета на ЕС, държавите членки и европейските законодатели трябва да направят труден избор и да определят приоритети, за да инвестират в „области, които стимулират растежа“ като образование и квалификация, НИРД и иновации, околна среда, мрежи (напр. високоскоростен интернет, енергийни и транспортни връзки).

24.9 Трябва да се подчертае важната роля на предприемачеството, социалното предприемачество и създаването на предприятия, по-специално МСП, включително социални предприятия, в процеса на възстановяване. Те са основни двигатели на икономическия растеж, предприемаческите иновации и умения и важен източник на нови работни места.

24.10 Процентът на безработица гони недопустими равнища в много страни от ЕС, като социалната и икономическата цена е огромна. Ето защо са абсолютно необходими краткосрочни и средносрочни мерки, които да улеснят достъпа на младите хора и жените, повторната интеграция на работниците, отстранени от пазара на труда заради кризата, професионалното обучение и преквалификация. В ЕС трябва да бъдат създадени 17,6 млн. работни места преди 2020 г.

В. ТВЪРДЕ ГОЛЯМ АКЦЕНТ ВЪРХУ ФИСКАЛНАТА КОНСОЛИДАЦИЯ

25. Комитетът изразява пълно съгласие с това, че бюджетната консолидация е необходима за коригиране на сериозните бюджетни дисбаланси и за възстановяване на доверието. Въпреки това Комитетът изразява загриженост от голямата тежест, която се придава на мерките за бюджетна дисциплина във фискалния пакт. Трябва да се направи ефективна оценка на социалното въздействие на тези мерки и да бъдат положени всички възможни усилия, за да се гарантира, че те няма да увеличат риска от бедност и социално изключване. Комитетът счита, че трябва да бъде намерен подходящ баланс между фискална консолидация и икономически растеж. Бюджетната дисциплина сама по себе си и бюджетните ограничения не са достатъчни за постигане на устойчивост в ЕС. Ако е необходима

някаква степен на бюджетни ограничения, то мерките трябва да бъдат социално балансиран и да отчитат начина, по който се отразяват на различните социални групи. Комитетът изразява съгласие с управляващия директор на МВФ Christine Lagarde, която предупреди, че „прибягването до бюджетни съкращения във всички области и във всички части на континента само ще засили рецесионния натиск“.

26. Комитетът изразява загриженост, че договореният от 25 държави членки на 30 януари Договор за стабилност, координация и управление в Икономическия и паричен съюз няма да доведе до решение на настоящата криза. Въпреки че би трябвало да доведе до по-голямо съответствие с ГОР в бъдеще, договоят страда от прекомерна концентрация върху бюджетния баланс, като не се споменават системата за ранно

предупреждаване и таблицата за оценка, предназначени за предотвратяване на дисбалансите, натрупващи се на други места в икономиката, например в частния сектор, загубата на конкурентоспособност или балони при недвижимите имоти – все фактори от голямо значение за настоящата криза. Икономическият растеж е част от решението и изисква стриктно дефинирани мерки за насърчаване на растежа, особено в държавите членки пред риск от изпадане в дълбока рецесия. Усилията за консолидация и реформи трябва да бъдат съпътствани от мерки за стимулиране на растежа.

27. Комитетът изразява загриженост от това, че в ГОР се призовава за повече бюджетни ограничения за постигане на целите на бюджетната консолидация дори при влошаване на макроикономическия климат. В него се застъпва тезата, че държавите

членки, които се ползват от програми за финансова подкрепа, „трябва да продължат да преследват договорените бюджетни цели, независимо от евентуална промяна в макроикономическите условия“, а държавите членки, които са закъснели значително с усилията си за коригиране и които са в процедура при прекомерен дефицит, „трябва да активизират своите усилия за консолидация и евентуално ограничено влошаване на прогнозата за основния макроикономически сценарий не следва да забави коригирането на прекомерните дефицити“.

28. Стабилизация чрез еврооблигации

28.1 За целите на своите балансови отчети финансовите институции инвестират в правителствени облигации, за които очакват да бъдат безрискови. Затова понастоящем институциите предпочитат да влагат парите си в ЕЦБ, вместо да купуват по-рисковите облигации на някои държави членки, като по този начин изтеглят ликвидност от системата.

28.2 За преодоляването на този проблем се изисква изграждане на по-голям и по-надежден европейски „вълнолом“ за справяне с пазарния натиск, при още по-голяма роля на Европейската централна банка, било то пряко или непряко под егидата на Европейския механизъм за финансова стабилност или европейската валутна система.

28.3 Комитетът признава, че моралният риск е реален и изисква решение; този проблем обаче бледнее в сравнение в евентуалното разпадане на еврозоната. Предвид нежеланието на държавите членки да финансират дълговете на други държави членки и трудностите при поемането на тази роля от ЕЦБ, Комитетът призовава спешно да се разгледа въвеждането на стабилизационни облигации. След публикуването от Европейската комисия на Зелената книга относно стабилизационните облигации, Комитетът разглежда този въпрос в отделно становище.

Г. ПРАВИЛЕН АКЦЕНТ ВЪРХУ **ПРИЛАГАНЕТО**

29. Стратегията „Европа 2020“ има за цел да гарантира, че Европейският съюз може да се конкурира в условия на нарастваща световна конкуренция. Следователно Комитетът подкрепя твърдо Комисията по отношение на по-големия акцент, който тя поставя в

ГОР върху липсата на подходящо прилагане на реформите на национално равнище.

30. Комитетът отбелязва с голяма тревога, че независимо от спешния характер на ситуацията, напредъкът на държавите членки в прилагането на насоките от ГОР за 2011 г. е под очаквания. Превръщането на взетите на равнище ЕС решения в решения на националните политики отнема твърде много време.

31. ЕИСК призовава държавите членки да приложат напълно реформите, с които са се ангажирали в техните национални програми за реформи. Те трябва да поемат отговорността за необходимите промени в бъдещото икономическо управление. Това подчертава необходимостта от подсилване на процеса на европейския семестър чрез поголямо участие на националните парламенти, социалните партньори и

организираното гражданско общество в държавите членки в обсъждането и наблюдението на напредъка в прилагането на НПР.

32. Комитетът изразява недовлетворение от това, че заложените в националните програми за реформи за 2011 г. ангажименти са недостатъчни за постигане на повечето от целите на равнище ЕС. Предвид нарастващата тревога, че целите на стратегията „Европа 2020“ няма да бъдат постигнати, Комитетът призовава Комисията и по-специално правителствата на държавите членки да удвоят усилията си и да поправят този пропуск, който беше идентифициран на толкова ранен етап в програмата, и да гарантират, че правителствата, заинтересованите страни и гражданите във всички държави са съпричастни и участват в осъществяването на техните програми за реформи.

33. ЕИСК призовава също Комисията да се увери, че всички държави членки, включително получаващите финансова подкрепа от ЕС и МВФ, допринасят за постигането на основните цели според потенциала си.

д. ЗНАЧЕНИЕ НА ГОР И ПОСЛЕДИЦИ
ЗА ОРГАНИЗИРАНОТО
ГРАЖДАНСКО ОБЩЕСТВО И
СОЦИАЛНИТЕ ПАРТНЬОРИ

34. ГОР е основата за постигане на необходимото общо разбиране на приоритетите за действие на национално и европейско равнище за 2012 г., което след това следва да се впише в националните икономически и бюджетни решения и в изготвянето на националните програми за реформи (НПР) и програмите за стабилност и сближаване (ПСС) на държавите членки.

35. Следователно ГОР има важна политическа роля и Комитетът счита,

че тя не бива да се ограничава до технократски процес, а трябва да отчита мнението на Европейския парламент и ключовите заинтересовани страни, като организираното гражданско общество и социалните партньори.

36. В настоящите условия на пълна липса на доверие в начина за справяне с кризата до момента и липса на доверие в самия ЕС, Европа трябва да приобщи своите граждани. Социалният и гражданският диалог трябва да се засилят на всички равнища, за да се изгради широк консенсус относно необходимостта от реформи.

37. Мерките за подобряване на европейското икономическо управление следва да се придружават от стъпки за повишаване на легитимността, отчетността и съпричастността.

38. Комитетът призовава за по-добро, ефективно участие на заинтересованите страни от организираното гражданско общество в европейския семестър – на равнище ЕС във връзка с ГОР и изготвянето на специфични за всяка страна препоръки, и на национално равнище чрез процеса на изготвяне, прилагане и наблюдение на бъдещите НПР. В НПР следва да се предоставя подробна информация за степента, в която заинтересованите страни са участвали активно в процеса, и за начина, по който е бил взет предвид техният принос.

39. Стратегията за растеж „Европа 2020“ може да бъде осъществена, само ако цялото общество се чувства ангажирано и всеки от участниците поеме пълната си отговорност. В период, когато се вземат важни решения, влияещи на живота на всички заинтересовани страни,

тяхната съпричастност към реформите е по-необходима от всякога.

40. Комитетът възнамерява да продължи да участва активно в прилагането на стратегията „ЕС 2020“ и в последващите действия по ГОР за 2012 г. Той ще продължи съвместната работа с мрежата си от национални ИСС и сродни организации, за да подобри процесите на консултации, участие и мобилизация на организираното гражданско общество както на европейско, така и на национално равнище.

ЧАСТ II

ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА КОМИТЕТА ВЪВ ВРЪЗКА С ПРИОРИТЕТИТЕ, ПРЕДЛОЖЕНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

- i Комитетът подкрепя петте приоритета, които според Комисията следва да бъдат основните политически акценти през 2012 г.: усилия за диференцирана фискална консолидация, благоприятстваща растежа; възстановяване на нормалното кредитиране на икономиката; насърчаване на растежа и конкурентоспособността; справяне с безработицата и социалните последици от кризата; и модернизиране на публичната администрация.

- ii В настоящата Част II са включени редица конкретни предложения във връзка с гореспоменатите приоритети. Тези извадки са предимно цитати от различни становища на ЕИСК, които бяха приети от Комитета през 2011 г. Те са продължение на позицията на ЕИСК относно ГОР за 2011 г.⁸, приета през март 2011 г.

1. Усилия за диференцирана фискална консолидация, благоприятстваща растежа

1.1 Фискална консолидация

1.1.1 ЕИСК потвърждава мнението си, изразено в параграф 1 „Прилагане на строго фискално консолидиране“ и в параграф 2 „Коригиране на макроикономическите неравновесия“ от становището относно Годишния обзор на растежа за 2011 г.

1.1.2 Що се отнася до фискалната консолидация, както посочва в параграфи 1.1 и 1.2 от становището си относно ГОР за 2011 г⁹, ЕИСК смята, че задачата е да се постигне нов баланс в публичните финанси, като същевременно се избегне намаляването на търсенето, водещо до рецесия, която би генерирала допълнителен дефицит и би тласнала европейската икономика по нанадолнището. Следва да се въведат планове за намаляване на държавните дългове в съответствие с посочените в стратегията „Европа 2020“ цели, свързани с икономическото възстановяване, социалната сфера и заетостта.

1.1.3 Европа трябва да подсили икономическото управление, за да се гарантира фискална дисциплина във всяка държава членка, особено в еврозоната. Договореният пакет за реформи, така наречената „шесторка“, както и новите законодателни предложения и съпровождащият „Европейски семестър“ за по-добра координация на икономическите и бюджетните политики и за по-стриктен надзор, трябва да се приложат незабавно и правилно.

1.1.4 Фискалната дисциплина в държавите членки не е достатъчна предпоставка за растеж и заетост и икономическо и социално сближаване. Комитетът изразява загриженост, че настоящите условия за издаване на облигации върху държавния дълг доведоха да пазарна ситуация, която рискува да подкопае възстановените стабилност и растеж.

1.1.5 Ето защо Комитетът приветства Зелената книга за ползата от въвеждането на облигации за стабилност. Комитетът смята, че при стриктни правила и съответното управление на равнище ЕС, което

изключва моралния риск и насърчава отговорно предвидимо поведение на правителствата в държавите членки, управлението на държавните дългове със съвместни гаранции в еврозоната ще бъде важен принос за преодоляване на сериозни проблеми, както и на порочния кръг „рестрикции-растеж“.

1.1.6 Напредъкът в тази област ще позволи също така Европейската централна банка (ЕЦБ) да прекрати своята програма за изкупуване на държавни облигации, която понастоящем е необходима, за да могат отделни държави членки да рефинансират публичните си дългове. Вместо това ЕЦБ може да реши да подкрепи нови облигации за стабилност, като предоставя допълнителни гаранции за участниците на пазара, поне в един преходен период.

1.2 Приоритизиране на разходите, благоприятстващи растежа

1.2.1 Комитетът изразява пълната си подкрепа за приоритизирането на разходите, благоприятстващи растежа. Трябва по-конкретно да не се допуска мерките за преодоляване на икономическата криза и кризата с държавния дълг да поставят под въпрос публичните инвестиции в образованието и обучението. Необходимо е държавите членки да обърнат специално внимание на публичните инвестиции в образованието, научните изследвания и професионалното обучение, когато оценяват своите бюджетни цели в средносрочен план.

1.2.2 Мерките за публична подкрепа на изследователската дейност и иновациите с конкретни, специално изготвени програми се оказаха от изключително значение за енергоемките промишлени отрасли. ЕИСК отправя искане към Европейската комисия, Съвета и Европейски парламент да активизират тези програми, които са насочени към енергийната ефективност и диверсификацията, и да ги интегрират в инициативите за развитие.

1.2.3 Освен това, като се имат предвид настоящите икономически затруднения, ЕИСК препоръчва да се инвестира дори още повече в изследователска и развойна дейност, внедряване и обучение, както и в научни дейности, които намират приложение в енергоемките промишлени отрасли. За тези инвестиции би трябвало да има достатъчно средства в следващата рамкова програма и те би трябвало да дават възможност за обмен на опит и резултати поне на европейско равнище. В европейските и националните програми

следва да се акцентира повече върху изследванията и иновациите в областта на енергийната ефективност.

1.3 Активни политики за трудовия пазар и служби по заетостта

1.3.1 Както Комитетът вече изтъкна в становището си относно ГОР за 2011 г.¹⁰, активизирането на хората в посока на търсене на работа следва да се гарантира преди всичко посредством предоставяне на ефективни услуги от страна на бюрата по труда и в по-малка степен посредством т.нар. „стимули“, свързани с обезщетенията за безработица. (...) При сегашната рекордна безработица проблемът на пазарите на труда се изразява не в липсата на работна сила като цяло, а в липсата на квалифицирана работна ръка в някои държави членки, както и в голямата липса на налични работни места. Трябва да се вземе предвид в по-голяма степен разработването на интелигентна политика по отношение на търсенето, която да насърчава растежа и иновациите и да допринесе за създаването на повече работни места.

1.3.2 Комитетът подчерта, че публичните служби по заетостта отговарят за изпълнението на по-активна роля в политиката за обучение на приоритетните групи, като работниците с по ниски умения и квалификации или заемащи несигурни работни места, и най-уязвимите групи, като лицата с увреждания, по-възрастните безработни и имигрантите. Обществените служби по заетостта трябва също да играят по-активна роля в намирането на работни места за трайно безработните и да разработват активни политики за заетост и професионално обучение. Много страни трябва да разширят значително предоставяната от обществените администрации целенасочена подкрепа, при което трябва да се обръща специално внимание на търсещите работа, които са в неблагоприятно положение.

1.4 Реформиране и модернизиране на пенсионните системи

1.4.1 Макар че е съгласен с необходимостта от реформиране и модернизиране на пенсионните системи, Комитетът счита, че натискът върху пенсионните схеми се дължи повече на липсата на работни места и инвестиции, отколкото на демографските проблеми. Това, което трябва да се направи, е увеличаване на фактическата пенсионна възраст чрез инициативи за подобряване на възможностите за удължаване на трудовия живот, наред с

ефикасна политика на увеличаване на работните места и възможностите за заетост. Само политика на „активно стареене“, насочена към засилено участие в обучението и ученето през целия живот, може да доведе до устойчиво увеличаване на процента на заетост сред по-възрастните хора, които са напуснали работа преждевременно поради здравословни проблеми, трудова натовареност, преждевременни уволнения и липса на възможности за обучение или повторно включване на пазара на труда. ЕИСК е също така доста скептичен по отношение на ползата от увеличаване на законоустановената пенсионна възраст в отговор на демографските предизвикателства. Освен това увеличаването на законоустановената пенсионна възраст би увеличило натиска и върху други стълбове на социалната сигурност, като пенсиите за инвалидност или минималните доходи, както се случи в някои държави членки, и по този начин би попречило на стабилизирането на публичните финанси. От гледна точка на ЕИСК би било много попрепоръчително да се доближи реалната възраст за излизане в пенсия до законоустановената понастоящем пенсионна възраст.

1.4.2 ЕИСК счита, че са необходими систематични промени, които да направят условията на труд по-благоприятни за по-възрастните хора въз основа на пакет от мерки, включващ по-конкретно: стимули за предприятията да създават работни места, подходящи за възрастните хора, и да стабилизират съществуващата заетост на по-възрастните работници, проактивна политика на пазара на труда за повторно интегриране на по-възрастните безработни на пазара на труда, която да осигурява пълен набор от консултантски услуги и услуги за подкрепа за търсещите работа, мерки, имащи за цел да подготвят физически и психически работниците да останат по-дълго на работа, мерки за повишаване на капацитета на работните места за приобщаване на по-възрастни хора с увреждания, мерки за повишаване на готовността на лицата да искат да работят по-дълго, включително и готовността за учене през целия живот и здравната профилактика; разработване и договаряне между социалните партньори на съобразени със здравето модели за работно време по време на цялата кариера, фирмени мерки, въвеждани чрез колективно договаряне и законодателни мерки за гарантиране на по-голямо участие в обученията на възрастните хора, мерки за осъзнаване на приноса на възрастните работници, включително широки обществени кампании за повишаване на информираността, с цел премахване на стереотипите и предразсъдъците спрямо по-възрастните работници и придаване на положително значение на понятието остаряване; консултация и подкрепа на предприятия, особено МСП, при прогнозното планиране на персонала и разработването

на организация на труда, съобразена с възрастта и остаряването, създаване на подходящи стимули за наемане на по-възрастни работници и задържането им на работа, без това да нарушава конкуренцията, създаване на социално приемливи стимули за по-продължителна заетост за всички, които намират работа и могат да работят, и, когато е възможно или желателно, разработване на иновативни и привлекателни модели за плавен преход от трудова дейност към пенсиониране в рамките на системите за задължително пенсионно осигуряване.

1.4.3 Освен това, във връзка с Директива 2003/41/ЕО относно дейностите и надзора на институциите за професионално пенсионно осигуряване, ЕИСК припомня параграф 5.7 от становището си относно ГОР за 2011 г¹¹.

1.5 Данъчни политики, благоприятстващи растежа

1.5.1 ЕИСК припомня параграф 1.4 от становището си относно ГОР за 2011 г¹²., според който данъчната тежест следва да бъде прехвърлена към нови източници на доходи.

1.5.2 ЕИСК счита, че финансовият сектор следва да има справедлив и съществен принос към усилията за фискална консолидация.

Следва да се отдаде предпочитание на въвеждането на данък върху финансовите трансакции (ДФТ) на световно равнище, вместо в рамките на ЕС. Въпреки това, ако се окаже, че въвеждането на ДФТ на световно равнище не е приложимо, ЕИСК би подкрепил въвеждането на ДФТ в рамките на ЕС.

1.5.3 Относно данък добавена стойност (ДДС), Комитетът безрезервно одобрява инициативата на Комисията да се обмисли възможността за цялостно преразглеждане на системата на ДДС. Следва да се намалят общите оперативни разходи за потребителите и административната тежест и да се ограничат опитите за измама. Особено деликатен проблем е обработката на трансграничните трансакции.

1.5.4 ЕИСК подкрепя и одобрява предложението за нов регламент относно административното сътрудничество в областта на акцизите¹³ като необходимо и полезно, за да се осигури ефективно събиране на данъците и борба срещу измамите с акцизи.

1.5.5 За да се премахне двойното данъчно облагане и да се укрепи административното опростяване в трансгранични ситуации, ЕИСК препоръчва да се създадат услуги „на едно гише“, чрез които гражданите да могат да получават информация, да плащат

данъци и да си набавят необходимите удостоверения и документи, които да им служат в целия ЕС, както и да се опростят административните процедури в трансграничните ситуации.

- 1.5.6** В този контекст ЕИСК призовава за създаването на Обсерватория на трансграничното данъчно облагане към Европейската комисия, която да събира на текуща основа подробна и практическа информация относно съществуващите данъчни бариери и тяхното развитие.
- 1.5.7** ЕИСК подкрепя предложението за обща данъчна основа за корпоративно облагане (ОКООКД), тъй като по този начин се създават по-добри условия за предприятията с трансгранична дейност.
- 1.5.8** ЕИСК очаква, че ОКООКД ще доведе до значително намаляване на разходите за привеждане в съответствие с данъчните разпоредби и до премахването на нарушаването на вътрешната за ЕС конкуренция, дължащо се на данъчните правила. Така ОКООКД би следвало да насърчи справедливата и устойчива конкуренция, която оказва положително въздействие върху растежа и заетостта.
- 1.5.9** Комитетът подкрепя прегледа на Директивата за енергийното данъчно облагане (ЕДО), която позволява на онези държави членки, които желаят, да превърнат част от данъчното облагане на труда или на капитала във форма на облагане, която насърчава екологичното поведение, благоприятстващо енергийната ефективност, в съответствие със стратегията „Европа 2020“.
- 1.5.10** Факторът „обвързан с емисиите на CO₂ данък“ допълва схемата за търговия с емисии (СТЕ на ЕС).
- 1.5.11** Все пак ЕИСК изразява съжаление, че преработеният текст на Директивата за ЕДО не демонстрира повече амбиция и не е последователен в логиката си. Комисията пое инициативата да включи в него изключения или дерогации, чиято цел е или да не се подразнят някои държави членки, или да се угоди на други.
- 1.5.12** Ценовият сигнал, който се дава посредством данъчното облагане на отоплителните горива, не успява да постигне своята цел и това може да остане така и с преработения текст на Директивата за ЕДО.
- 1.5.13** Някои отрасли (като селското стопанство, строителството, общественият транспорт и т.н.) остават изцяло или частично

изключени. Трудно е да се разбере по каква логика са изключени тези отрасли, още повече че така се създава риск от изпращане на противоречиво послание към онези, които няма да се възползват от изключенията.

2. Възстановяване на нормалното кредитиране на икономиката

2.1 Здрава финансова система

2.1.1 Важно е да се отстранят сериозните недостатъци в законодателството и надзора на международните финанси. Нарастващият дисбаланс между приватизацията на печалбите и социализацията на загубите във финансовия сектор трябва да се отстрани незабавно. Регулаторните рамкови условия трябва да бъдат определени така, че финансовите посредници да поемат основната си роля да обслужват реалната икономика, като предоставят кредити за реални проекти и инвестират в активи, вместо да залагат на пасиви. Публичната подкрепа, която се предоставя на финансовите институции, трябва да бъде съпроводена от необходимите подобрения в корпоративното управление като първа стъпка към фундаментално реформиране на сектора в подкрепа на растежа и създаването на работни места.

2.1.2 ЕИСК споделя тревогата на Комисията, че подкрепата за проблемни финансови институции за сметка на публичните финанси и равните условия на конкуренция на вътрешния пазар вече не е приемлива за в бъдеще. ЕИСК се надява, че Комисията ще извърши задълбочена оценка на въздействието на необходимите разходи, човешки ресурси и законодателни реформи. Реалистичното предложение следва да се придружава от график за наемане на човешки ресурси, като се отчита обстоятелството, че те може и да не са непосредствено налични на пазара.

2.1.3 ЕИСК признава, че Европейската комисия е реагирала на нарастващата сложност и непрозрачност на финансовата система. Затова Комитетът призовава финансовия сектор да прилага правилно новата нормативна уредба и да използва саморегулацията, за да благоприятства подходящите и честни действия, улеснявайки достъпа до прозрачни финансови продукти.

2.1.4 ЕИСК настоява за включване на финансовото образование като задължителна дисциплина в учебните планове в системата на

образованието, която да има своето продължение в плановете за повишаване на квалификацията и за преквалификация на трудещите се. Тази дисциплина следва да насърчава съзнателното спестяване, като набляга на социално отговорните финансови продукти. Едно напълно достъпно финансово образование е в полза на цялото общество.

2.1.5 ЕИСК припомня параграф 3.6 от становището си относно ГОР за 2011 г¹⁴ и приветства инициативите относно късите продажби и суапите за кредитно изпълнение. Те ще спомогнат за премахване на противоречащите си режими и за внасяне на яснота в тази област на финансовите пазари и ще предоставят на компетентните органи правомощия да изискват по-голяма прозрачност на инструментите, обхванати от регламента.

2.1.6 ЕИСК приветства разпоредбите за прозрачност на пазара и очаква те да бъдат много полезни. Той приветства регулаторната роля на Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП), но привлича вниманието върху факта, че прекомерната намеса би могла да дестабилизира пазарите.

2.1.7 ЕИСК счита, че за създаването на работеща схема за фондове за преобразуване на проблемни банки е необходимо държавите членки предварително да постигнат съгласие за приемане на общи методи и еднакви правила, с цел да бъдат избегнати нарушения на конкуренцията.

2.1.8 Макроикономическият сценарий е повод за голямо безпокойство. ЕИСК е обезпокоен, че фондовете за преобразуване на проблемни банки ще се отразят на потенциала на банковия сектор за кредитиране, тъй като ще отклоняват ресурси.

2.1.9 ЕИСК счита, че преди да бъдат предприети каквито и да било стъпки към въвеждане на налози за банките, Комисията следва да извърши задълбочена оценка на кумулативните ефекти от налозите и фондовете за преобразуване на проблемни банки. Вземането на решение за въвеждане на ФПБ изисква да се направи оценка колко ще струва цялата схема, до каква степен ще се отрази тя на потенциала на банковия сектор за кредитиране и колко време ще бъде необходимо на ФПБ да стане достатъчно силен или да достигне целевия си размер. ЕИСК препоръчва тези оценки да бъдат направени в рамките на песимистичен сценарий.

2.1.10 ЕИСК подчертано приветства факта, че с предложението за регламент се забраняват за в бъдеще многостранните

транзакционни такси за директен дебит. Това придава яснота и прозрачност на сложните договорни отношения, върху които се основават разплащателните операции, и е в помощ най-вече на малките и средните предприятия.

2.1.11 Според извършената от Комисията оценка на въздействието, МСП няма да бъдат засегнати особено отрицателно от новите капиталови изисквания, но Комитетът *се съмнява* в това твърдение и изисква от Комисията да следи отблизо тенденциите за отпускане на заеми и начисляване на такси от страна на банките към МСП. Освен това ЕИСК подкрепя провеждането от Комисията на преглед на оценката на риска при отпускането на заеми за МСП.

2.1.12 В противовес на новия регламент трябва да се прилагат схеми за възстановяване и реструктуриране въз основа на инструменти като индивидуалните планове за действие при извънредни ситуации („living wills“). Въпреки че държавата ще продължи да гарантира малките влогове, трябва да се премахне моралната опасност, произтичаща от възможността за предоставяне на неограничена държавна помощ за неплатежоспособните банки. Ако положението е достатъчно ясно, инвеститорите, кредиторите и директорите ще трябва да поемат пряка отговорност за бъдещото финансово здраве на всяка кредитна институция.

3. Стимулиране на икономическия растеж и конкурентоспособността за днешния и утрешния ден

3.1 ЕИСК припомня вижданията, изразени в неговото становище относно Годишния обзор на растежа за 2011 г. – в параграф 8 „Стимулиране на потенциала на единния пазар“, параграф 9 „Привличане на частен капитал за финансиране на растежа“ и параграф 10 „Създаване на ефективен спрямо разходите достъп до енергия“.

3.2 Научни изследвания и иновации

3.2.1 ЕИСК препоръчва на Европейската комисия да разработи, чрез допълващи структурни мерки в рамките на Комисията и на

подпомагащите я консултативни органи, интегрирана стратегия за научните изследвания и иновациите, както и да увеличи най-сетне бъдещия бюджет за този сектор.

3.2.2 ЕИСК приветства основната политическа задача в цяла Европа да се създадат надеждни, благоприятни за иновациите рамкови условия и да се осигури достатъчно гъвкавост, за да се освободят по този начин потенциалните изобретатели и процесите на иновации от пречки, създадени от сегашната фрагментация и претоварване на регулаторните рамки и от разнообразните бюрократични препятствия в 27-те държави членки и Комисията.

3.2.3 Комитетът препоръчва да се концентрират много повече усилия върху премахването на препятствията, които пречат на бързото внедряване на иновации и на създаването на Съюза за иновации. За да се подпомогне по-добре целият иновационен процес, според Комитета е необходимо правилата за държавни помощи, обществени поръчки и конкуренция, които поставят пречки пред тази цел¹⁵, да бъдат внимателно преразгледани в сътрудничество със съответните заинтересовани страни. Причина за това е балансът и/или потенциалният конфликт между правната уредба на конкуренцията и насърчаването на иновациите. Затова правната уредба на конкуренцията, на държавните помощи и на обществените поръчки не следва да се разработва и прилага по начин, който я прави пречка за иновациите; дори може да има необходимост от реформи. Понякога иновациите също се нуждаят от защита, за да не бъдат придобити от конкуренти, които искат да блокират иновационния процес.

3.2.4 Комитетът приветства по-специално факта, че иновациите се разглеждат и са определени в цялостен и взаимосвързан контекст.

3.2.5 Комитетът препоръчва съпътстващите мерки, финансовото подпомагане и критериите за оценка да бъдат адаптирани, от една страна, към постепенните иновации, които са в отговор на господстващите пазарни сили и обществените потребности и, от друга, към пореволюционните иновации, които движат пазарните сили и създават нови обществени потребности, но в началото често трябва да преминават през особено тежък и труден период.

3.2.6 Комитетът подчертава важната роля на МСП и микропредприятията в процеса на иновации и препоръчва подкрепата, и по-специално свързаните с нея мерки, да бъдат приспособени също и към техните специфични изисквания. Освен това той препоръчва да започне обсъждане на въпроса, дали и как

през един гратисен период новосъздадените предприятия биха могли да бъдат облекчени от голяма част от иначе обичайните изисквания и разпоредби и дали също така биха могли да се въведат специални допълнителни стимули. Това се отнася и за предприятията от социалната икономика.

3.3 Единен пазар

3.3.1 ЕИСК приветства амбицията на Комисията да стимулира растежа и да укрепи доверието в единния пазар. Комитетът припомня, че единният пазар стои в основата на европейската интеграция и има потенциала да осигурява преки ползи за европейските заинтересовани страни и да генерира устойчив растеж за икономиките на Европа. В настоящия контекст това превръща наличието на функциониращ и ориентиран към бъдещето единен пазар в условие, което е не само благоприятно, но и съществено за политическото и икономическото бъдеще на Европейския съюз. За да се реализират тези ползи, е особено важно предложенията на Комисията да бъдат амбициозни и да си поставят цели, които надхвърлят справянето с дребните предизвикателства и детайлите.

3.3.2 ЕИСК иска да припомни призива си за цялостен подход. Макар да е убеден, че насърчаването на растежа и икономическия потенциал е от съществено значение, Комитетът смята, че предложенията трябва да са ориентирани повече към потребителите и гражданите като независими участници в създаването на единния пазар.

3.3.3 ЕИСК призовава за нулева толерантност към неприлагане на законодателството на ЕС от държавите членки и припомня на Съвета и Комисията, че просроченото, непоследователното и непълното прилагане остава основна пречка пред изграждането на действащ единен пазар. Комитетът би приветствал горещо публикуването на таблици на съответствието от страна на държавите членки, което ще допринесе за подобро популяризиране и разбиране на единния пазар.

3.4 Единен пазар на цифровите технологии в ЕС

3.4.1 Що се отнася до единния пазар на цифровите технологии в ЕС, ЕИСК припомня параграф 8.12 от становището си относно ГОР за 2011 г. В няколко становища, изготвени през 2011 г.¹⁶, Комитетът заяви силната си подкрепа за прилагането на Програма в областта на цифровите технологии за Европа, с цел да се извлекат устойчиви икономически и социални ползи от единен цифров

пазар, основан на високоскоростен и свръхвисокоскоростен интернет на достъпни цени за гражданите в целия ЕС.

3.4.2 Комитетът със задоволство отбелязва предприетия от Комисията творчески подход в полза на споразуменията за съфинансиране, с цел да се насърчи предоставянето на високоскоростен и свръхвисокоскоростен широколентов достъп, но призовава да се поставят по-амбициозни цели за свързаност, за да може Европа да запази конкурентоспособността си в световен план. Комитетът подчертава критичната важност на принципите за неутрално интернет пространство като основни политически цели на равнище ЕС и призовава спешно да бъде възприет проактивен подход, така че тези принципи да залегнат в правото на ЕС, за да гарантират отворено интернет пространство в цяла Европа.

3.4.3 Що се отнася до плана за действие за електронно управление и рамката за оперативна съвместимост, ЕИСК приветства плана за действие на Комисията за устойчиво и новаторско електронно управление, като припомня, че трябва да се изпълнят ангажиментите, приети на министерската конференция в Малмьо през 2009 г. Комитетът също така се обявява в подкрепа на платформата за обмен на информация, опит и софтуер с отворени кодове, описана в Европейската рамка за оперативна съвместимост, като подчертава, че пречките често произтичат от липсата на трансгранична правна основа, от различията в националните законодателства и от взаимно несъвместими решения, приети от държавите членки.

3.4.4 Що се отнася до повишаването на цифровата грамотност, на електронните умения и на електронното приобщаване, ЕИСК счита, че неравенството по отношение на достъпа до цифровите технологии е продължение на икономически и социални неравенства и подчертава, че ВСИЧКИ граждани имат правото на критичен поглед върху съдържанието на всички медийни носители. Комитетът също така изтъква, че ЕС и държавите членки следва да гарантират достъпността на цифровите технологии чрез постоянно придобиване на цифрови умения за целите на упражняването на заетост и/или за собствени нужди, както и за граждански действия, а достъпът до инфраструктурата и оборудване трябва да бъде считан за основно право.

3.5 Информационно общество

3.5.1 Относно новия регламент за роуминга, ЕИСК изразява мнението, че предложените нови намаления на пределните цени са

пропорционални и подходящи и гарантират наличие и достъп до услуга от общ икономически интерес на достъпни цени. Те вървят в правилната посока, а именно към премахване в средносрочна перспектива на всички форми на такси за роуминг. Все пак Комитетът изразява съжаление от факта, че предложението на Комисията не е придружено от оценка на въздействието на новите мерки върху заетостта и условията на труд в сектора на мобилните телекомуникации.

3.6 Енергетика

3.6.1 ЕИСК смята, че ефективността на трансграничните пазари укрепва сигурността на доставките, оптимизацията на управлението на кризисни ситуации и намаляването на рисковете от допълнителни разходи, които винаги се начисляват на крайния потребител. Постепенното подобряване на вътрешния енергиен пазар предоставя възможност за значителни икономии в полза на предприятията и частните потребители.

3.6.2 ЕИСК отбелязва, че на пазарите в ЕС за търговия на едро с енергия продължават да съществуват различни условия и дискриминация. Интеграцията на пазарите е абсолютно недостатъчна, като това се дължи и на структурния дефицит в мрежата и особено в трансграничното свързване. Все още има значителни препятствия пред възможността за недискриминационен достъп до мрежата и за продажба на електроенергия.

3.6.3 Комитетът смята за абсолютно необходимо да се продължи с изграждането на европейска позиция в областта на енергетиката, в която да са защитени общите интереси на ЕС, тези на потребителите, да са гарантирани доставките на енергия, да е запазена социалната, екологичната и икономическата устойчивост посредством адекватни политики за разпределение на ползите и за контрол на целесъобразността на разходите, да е защитен интегритетът на пазара като неотменна ценност на социалната пазарна икономика.

3.6.4 ЕИСК призовава да се приеме интегриран подход между вътрешните, външните и свързаните с тях политики, като политиката за съседство и политиките за опазване на околната среда. Едностранният подход в енергетиката следва да бъде превъзмогнат чрез силна обща политика на енергийна солидарност, основана на диверсификацията, на енергиен микс, подходящ за условията и характеристиките на всяка отделна държава членка, но най-вече на екологичната устойчивост.

3.6.5 Що се отнася до преноса на енергетиката за растежа, ЕИСК:

- изтъква, че енергийната ефективност и енергоспестяването зависят най-вече от действията на гражданите, предприятията и работниците, както и от промяната на поведението им;
- подчертава, че енергоспестяването трябва да стимулира икономическото развитие, социалното благоденствие и качеството на живота;
- подчертава колко е важно да се подберат правилните инструменти и смята, че доброволните споразумения са полезни, а задължителните мерки са необходими в случаите, в които няма ефект от положителните стимули;
- подчертава важността на комбинираното производство като високоефективен начин за производство на енергия;
- не подкрепя определянето на задължителна обща цел за енергийна ефективност, а препоръчва съсредоточаването на усилията за постигане на истински резултати; и
- подчертава необходимостта от осигуряване на финансова подкрепа и инвестиции за използване на огромния потенциал в новите държави членки.

3.6.6 Относно Плана за действие в областта на енергийната ефективност ЕИСК препоръчва на Комисията:

- да проведе и публикува задълбочено проучване на белите сертификати;
- да използва целеви мерки за разрешаване на индивидуални случаи на големи неоползотворени възможности за енергийна ефективност, както и да гарантира възможността за предоставяне на държавна помощ в специфични случаи;
- да изисква гарантиран достъп на електроенергията от комбинирано производство до електроенергийната мрежа, за да се увеличи дялът на комбинираното производство в производството на топлинна енергия и електроенергия.

3.6.7 Относно мерките за насърчаване на промяната в поведението ЕИСК препоръчва на Комисията:

- в центъра на вниманието да бъде поставен енергопотребителят;
- да се засили ролята на публичния сектор като пример за енергийна ефективност, който могат да следват предприятията и домакинствата;
- да се изследва поведението на хората и да се съобразят мерките за информирание и повишаване на съзнанието с различните групи потребители;
- да се гарантира, че действията са в полза на потребителите;

- да се предоставят, когато е необходимо, внимателно обмислени и ефективни стимули; дори чрез по-скромни стимули може да се постигнат резултати;
- строителите и правителствата да се погрижат за това, допълнителните инвестиции в сградите да намерят отражение в стойността им;
- да се разшири обхватът на образованието и обучението в строителния сектор и да се адаптира съдържанието им;
- да се насърчава обучението на публичната администрация в областта на енергийната ефективност, включително възлагането на „зелени“ обществени поръчки;
- Комисията да проучи проблемите и при необходимост да преразгледа разпоредбите за сертификатите за енергийни характеристики на сградите и новата система за екомаркировка на електроуредите;
- Комисията да направи оценка на въздействието върху енергопотребителите от въвеждането на отчитане с интелигентни измервателни прибори и да предложи допълнителни мерки за постигане на истински ползи;
- да продължи разработването на добре функциониращи национални дългосрочни доброволни споразумения, които да се прилагат и към публичния сектор;
- да бъдат истински ангажирани всички заинтересовани участници – граждани, предприятия, работници.

3.6.8 ЕИСК призовава за по-активни действия в борбата срещу енергийната бедност, която може да изключи все по-широки слоеве от населението (екологичните варианти могат да струват скъпо поради по-високите цени и/или данъци, по-специално за по-уязвимите слоеве), както и да се събере европейският опит, за да се създадат нови екологични работни места, които да бъдат ефективни, устойчиви и конкурентоспособни, и да се намалят неравенствата¹⁷, като на гражданите като потребители се гарантира „достъп до енергийните услуги и заетост, генерирана от икономиката с ниски въглеродни емисии“¹⁸.

3.7 Транспорт

3.7.1 Що се отнася до приноса на транспорта за растежа, ЕИСК е съгласен, че целта за намаляване на емисиите на CO₂ с 60% до 2050 г., формулирана в Бялата книга за транспорта, съответства на общата позиция на ЕС относно опазването на климата и позволява да се гарантира баланс между необходимостта от бързо намаляване на емисиите на парникови газове и възможността скоро да се

използват алтернативни горива в транспортния сектор, който има голямо значение за икономиката на Съюза. Комитетът предлага тази дългосрочна цел, заложена в пътната карта, да бъде допълнена с редица по-конкретни измерими средносрочни цели за намаляване на зависимостта от петрола, шумовото замърсяване и замърсяването на въздуха.

3.7.2 Комисията отчита необходимостта от повишаване на конкурентоспособността на видовете транспорт, които представляват алтернативи на автомобилния транспорт. Комитетът подкрепя тази цел, при условие че тя бъде постигната, като се увеличи капацитетът и качеството на железопътния, вътрешноводния и морския транспорт на къси разстояния и се насърчат ефективни интермодални услуги, а не като се възпрепятства развитието на ефективен и устойчив автомобилен превоз в рамките на ЕС.

3.7.3 Що се отнася до транспорта в рамките на вътрешния пазар, ЕИСК признава жизненоважната роля на транспорта като фактор за конкурентоспособността и просперитета, необходимостта от създаване на интегрирана европейска транспортна система, както и необходимостта от повишаване на устойчивостта и насърчаване на видове транспорт с ниски емисии на въглерод, енергийната ефективност и по-ефективното използване на ресурсите, сигурността и независимостта на доставките и намаляване на претовареността на трафика. ЕИСК одобрява поставения акцент върху оптимизираните мултимодални логистични вериги и по-ефикасното използване на транспортните инфраструктури. Той подкрепя и изложената в пътната карта стратегия да се заложи на по-голям дял продиктувани от пазара мерки в сравнение с предходни версии на Бялата книга.

3.8 Промисленост

3.8.1 Що се отнася до промишлеността, ЕИСК категорично подкрепя цялостния подход и по-тясната обвързаност между политиките на ЕС, както и задълбочената координация между ЕС и държавите членки по отношение на промишлеността. Целта е утвърждаването на устойчив и конкурентен европейски индустриален сектор в рамките на световната икономика.

3.8.2 Повишената обвързаност между политиките трябва, според ЕИСК, да доведе до интегрирани подходи в контекста на един напълно развит вътрешен пазар в рамките на социална пазарна икономика, посредством интелигентно законодателство,

научноизследователска и развойна дейност и иновации, достъп до финансиране, икономика, характеризираща се с енергийна ефективност и ниски въглеродни емисии, политики в областта на околната среда, транспорта, конкуренцията и заетостта, подобряването на уменията и компетенциите, търговията и свързаните с нея въпроси, и достъпа до суровини.

3.8.3 Независимо от видимия напредък, остават разпокъсаността на вътрешния пазар и липсата на ясна насоченост, отчасти поради различията в подхода към бизнеса. Твърде често се пренебрегва връзката между завършеността на вътрешния пазар и индустриалните политики. ЕИСК неведнъж настойчиво е призовавал за създаване на подходящи условия, като се взима под внимание необходимостта от изработване на правила, които да са съобразени със спецификата на отделните сектори и тематични въпроси и които да отчитат широко разпространените в света мрежи за създаване на стойност.

3.8.4 Индустриалната политика се отнася до всички видове взаимосвързани промишлени производства и услуги. Границите между секторите се размиват. Нараства значимостта на малките и средните предприятия (МСП) по отношение на способността им да създават добавена стойност и работни места. Тези фактори изискват интелигентно хоризонтално и секторно законодателство и/или регулиране, както и съпътстващи мерки. Трябва да се отчита сложността на международните мрежи и на интегрираните промишлени производствени процеси.

3.9 Услуги

3.9.1 ЕИСК счита, че заключенията на Комисията относно въздействието на Директивата за услугите и функционирането на сектора на услугите са преждевременни. Директивата е в сила едва от няколко години. Не всички държави членки са еднакво удовлетворени от нея и трябва да я въведат по различен начин в собственото си законодателство.

3.9.2 Директивата за услугите беше изготвена в рамките на стария договор, който все още разглеждаше единния пазар като висш приоритет. В рамките на Договора от Лисабон някои други интереси вече не са подчинени на икономиката, а са поставени на едно и също равнище с нея. Интересно е да се проучи как законодателството и съдебната практика, възникнали при условията на стария договор, се съотнасят към новия.

3.10 Външно измерение на растежа

- 3.10.1** Що се отнася до външното измерение на растежа и сигурността на суровините, ЕИСК призовава за по-активна външна политика по отношение на сигурността на суровините за промишлеността на ЕС. За тази цел държавите членки следва да определят и приемат основни насоки за дипломатическия подход по отношение на суровините. Двустранните търговски споразумения и дипломацията имат огромно значение за осигуряването на суровини от изключителна важност за установената в ЕС промишленост. Те представляват непосредствено и значително предизвикателство за новосъздадената дипломатическа служба на ЕС. Необходимо е не само да се поставя пряк акцент върху осигуряването на жизненоважни суровини, но и да се създава положителна среда за интересите на ЕС в целевите страни. Следва да се използва фактът, че ЕС е сред най-популярните и най-важните пазари в света.
- 3.10.2** Що се отнася до достъпа до публичните пазари на трети държави, ЕИСК счита, че ЕС трябва да увеличи своите възможности при водене на преговори, за да подобри достъпа до тези пазари въз основа на своето първично и вторично право, тъй като Съюзът отвори повече от 80% от пазарите си на обществени поръчки, а другите големи развити икономики отвориха едва 20% от своите.
- 3.10.3** ЕИСК настойчиво призовава Европейския парламент, Съвета и Комисията да гарантират, както на вътрешно, така и на международно равнище, по-ефикасна и по-стратегическа защита на интересите на ЕС в областта на достъпа до публичните пазари, като засилят доверието в него в световен мащаб, а също така и дълготрайността и развитието на европейския икономически и социален модел.
- 3.10.4** Като външно измерение на стратегията „Европа 2020“, една търговска политика на ЕС би следвало да гарантира, че търговията наистина спомага за постоянен растеж, от какъвто се нуждаем, за да излезем от кризата, като същевременно гарантира съществуването на социалната пазарна икономика и подпомага прехода към икономика с ниски въглеродни емисии. Комитетът смята, че по някои въпроси трябва да се изясни съществуващото законодателство, по-конкретно в областта на субсидиите и държавните помощи, да се изтъкнат неговите ценности и стандарти, като при нужда се прибегне до механизмите на Органа за разрешаване на спорове към СТО, за да се допринесе за създаване на съдебна практика, която да съответства в по-голяма

степен на неговото виждане за справедлива конкуренция, по-конкретно по отношение на страните с нововъзникващи икономики.

3.10.5 Що се отнася до търговията и инвестициите, ЕИСК счита, че е от съществено значение да се запази сигурността на инвеститорите, което е в интерес както на предприятията в ЕС, така и на развиващите се страни. ЕИСК приветства новите правомощия на ЕС в областта на преките чуждестранни инвестиции, които ще укрепят преговорната позиция на ЕС, ще го превърнат в по-важен фактор и ще улеснят достъпа до ключови пазари на трети страни, като в същото време се защитават инвеститорите, и по този начин се укрепят конкурентоспособността ни на международната сцена. В същото време ЕИСК подчертава, че политиката на ЕС в областта на търговията и инвестициите трябва да съответства на икономическите и другите политики на Съюза, включително опазването на околната среда, достойния труд, здравеопазването, безопасността на работното място и развитието. Инвестиционните споразумения на ЕС обаче трябва да доведат до комбиниране на открита инвестиционна среда с ефективна защита на инвеститорите от ЕС и до осигуряване на оперативна гъвкавост в страните, в които те инвестират. За тази цел Комитетът призовава ЕС да се възползва от тази възможност, за да подобри и актуализира инвестиционните споразумения, по които преговаря, опирайки се на собствените си сили, а не просто да имитира други. ЕС трябва да разгледа критично последните развития в международното инвестиционно право, както и в инвестиционната политика и практика (включително арбитраж между инвеститорите и държавата), за да се гарантира, че неговото мислене и подход към бъдещите инвестиционни договори и отнасящите се до инвестициите глави в споразуменията за свободна търговия са едновременно напредничави и устойчиви.

3.10.6 Според ЕИСК следва да се ускори процесът на интернационализация на МСП чрез увеличаване на достъпа им до нови пазари и оттам – на способността им за създаване на работни места.

3.10.7 Двустранните търговски споразумения, като неотдавнашните споразумения за свободна търговия с Колумбия, Перу и Южна Корея, предлагат много потенциални ползи, които могат да възникнат в резултат на откриващите се нови възможности. Те следва да бъдат популяризирани сред предприятията по подходящ начин. Комитетът смята, че двустранните споразумения трябва да се разглеждат като съвместими със и евентуално като дори

подсилващи мултилатерализма. Както заявява ЕК, нашият просперитет зависи от търговията. Обаче Комитетът подчертава, че трябва да настъпи качествена промяна в подхода към тази нова поредица преговори: двустранният подход би позволил по-голямо зачитане на регионалните и националните различия в сравнение с многостранните споразумения, които задължително следват по-широк подход. ЕИСК подчертава значението на тези споразумения, за да се насърчи и стимулира възприемането и развиването на добри практики за постигане на по-добри резултати в областта на опазването на околната среда и насърчаването на устойчивото развитие, както и разработването на по-високи социални стандарти и стандарти по отношение на заетостта. В двустранните преговори Европа трябва ясно да заяви, че отстоява своите колективни предпочитания относно социалните въпроси и в областта на безопасността на храните и околната среда. Международната търговия е част от проблема и част от решението на въпросите, свързани с продоволствената сигурност на световно равнище. Правилата на международната търговия трябва да благоприятстват продоволствената сигурност, особено в най-слабо развитите страни, и да им осигуряват свободен достъп до пазарите на развитите страни, но също и на страните с нововъзникващи икономики, в съответствие с принципа на специално и диференцирано третиране.

3.10.8 ЕИСК приветства предложението на заместник-председателя на Европейската комисия Antonio Tajani да се въведе „тест за конкурентоспособност“ преди подписването на споразумение за търговско партньорство между ЕС и трети страни. Комитетът изразява също така съгласие с необходимостта от оценяване на въздействието върху индустриалната конкурентоспособност на всички други политически инициативи (като политики в областта на енергетиката, търговията, опазването на околната среда, социалната област и защитата на потребителите) преди тяхното осъществяване.

3.10.9 За да развива зелена икономика в условия на конкуренция и глобализация и за да запази лидерската си позиция в тази област, Европа би трябвало, в свой собствен интерес и в интерес на климата, да запази амбициозните си цели за намаляване на емисиите на парникови газове. Комитетът предлага да се направят оценки на въздействието (конкурентоспособност, заетост, околна среда) и да се проведе обществен дебат, за да се планират преходите, които ще се осъществят между 2020 г. и 2050 г., и да се стабилизируют очакванията на икономическите оператори и на гражданите.

3.11 Мобилизиране на бюджета на ЕС в полза на растежа и конкурентоспособността

- 3.11.1 ЕИСК счита, че поради икономическата и финансовата криза и серията нарастващи дефицити в редица държави членки, днес Европейският съюз не разполага с бюджетни средства за осъществяване на своята политическа стратегия и за спазване на своите ангажименти, произтичащи от новия Договор от Лисабон.**
- 3.11.2 ЕИСК счита, че европейският бюджет трябва да бъде укрепен и да има лостов ефект. Между националните и европейските бюджети следва да има допълняемост, което би позволило постигането на икономии от мащаба при осъществяване на големите политически цели на ЕС.**
- 3.11.3 ЕИСК настоява бюджетът на ЕС да бъде изряден от гледна точка на управлението, ефективността, прозрачността и контрола на административните разходи.**
- 3.11.4 ЕИСК смята, че принципът на „подобаваша възвращаемост“ следва да бъде отхвърлен, тъй като противоречи на ценностите на солидарността и взаимната изгода на европейската интеграция. По-скоро е важно да се прилага принципът на субсидиарност чрез прехвърляне на европейско равнище на всичко, което е изгубило смисъла и ефективността си на национално равнище. ЕИСК приветства Европейската комисия за това, че предлага връщане към принципа на собствените ресурси, които могат да бъдат установени *ex nihilo* или да заменят националните данъци.**
- 3.11.5 ЕИСК настоява за осигуряване на подходящо ниво на частни и публични финансови ресурси за конкурентоспособност и иновации, които да компенсират свиването на бюджетите. ЕИСК приветства в особена степен обявеното подобряване на трансграничните условия за рисковия капитал, както и предложенията за емитиране на публични и частни облигации за проекти на ЕС, с цел инвестиране в енергетиката, транспорта и ИКТ. Следва да се проучат и възможностите за емитиране на облигации за проекти и в други области, като например проектите, провеждани с изследователска и демонстрационна цел. Структурните фондове и кохезионният фонд също трябва да са съсредоточени върху целите на индустриалната политика. Следва да се развият нови и иновативни идеи с цел привличане на частен капитал към промишления сектор.**

- 3.11.6** Поддържането и дори укрепването на финансовите ресурси на ЕС в областта на научноизследователската и развойната дейност е от изключително значение. Съфинансираните от една или повече държави членки големи европейски проекти, каквито са проектите, свързани с енергията и с изграждането на общоевропейска инфраструктура, трябва да стимулират умножаването на ефекта от вложените в тях средства – т.нар. „ефект на лоста“.
- 3.11.7** През октомври 2010 г. Комисията прие съобщението си *„Приноса на регионалната политика за интелигентен растеж в рамките на стратегия „Европа 2020“*¹⁹, в което ясно заявява значението на развиването на иновациите и научноизследователската дейност навсякъде в ЕС и подчертава ролята на регионалната политика за това. В съобщението още се изтъква, че финансирането, досега осигурено за иновациите, се усвоява с относително бавен темп. Следователно настоящото предложение представлява пропусната възможност, тъй като не позволява иновативните проекти да се финансират на 100% от ЕС, което би било особено полезно за МСП.
- 3.11.8** ЕИСК винаги е подкрепял програмата за трансевропейските транспортни мрежи и отново потвърждава подкрепата си за тази програма. Въпреки това Комитетът отбелязва, че разширена Европа има нараснали нужди в областта на транспортната инфраструктура и че е необходимо да се помисли за адаптиране на съществуващата политика и инструменти за изпълнението ѝ с оглед на предстоящите предизвикателства.
- 3.11.9** За постигането на по-голям пазарен дял на алтернативните видове транспорт са необходими значителни инвестиции в инфраструктура, включително в пътна инфраструктура. Общата тенденция за прибягване до частни инвестиции и таксуване за инфраструктура не може да се разглежда като панацея. Както вече е изтъквал в редица предходни становища, Комитетът подкрепя идеята за интернализирание на външните разходи в транспортния сектор. Комитетът е съгласен, че според принципа „замърсителят плаща“ икономическите инструменти следва да отразяват реалните транспортни разходи в нашите общества, за да насочат поведението на пазара в устойчива посока. В този смисъл приходите от тези допълнителни такси следва да бъдат заделени за развитие на устойчив транспорт и за оптимизиране на цялата транспортна система, за да се постигне истинска политика за устойчива мобилност. Те следва също да бъдат отделени от такси, създадени с финансова цел, тоест в съответствие с принципа „потребителят плаща“.

3.11.10 ЕИСК счита, че е необходимо да се възприемат системи, при която има съчетаване на политики, които да включват:

- мерки за енергийна ефективност;
- безопасни системи за улавяне и съхраняване на CO₂ (Carbon capture and storage – CCS);
- конкурентоспособно развитие на източниците на възобновяема енергия;
- трансформация на електроцентралите с цел намаляване на въглеродните емисии;
- мерки за разширяване на високоефективното комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия (Combined heat and power production – CHP)“.

3.11.11 По отношение на „инструментариума“ на интегрирания европейски енергиен пазар, ЕИСК счита, че трябва незабавно да се пристъпи към планирано и постигнато с консенсус определяне на инвестициите в следните области:

- в интелигентните мрежи (*smart grid*) и подобряването на енергопреносните мрежи;
- в научните изследвания и в развитието на съвместни програми в секторите енергийна устойчивост, нанонауки и нанотехнологии, информационни технологии за мрежовите макросистеми и за домашните микросистеми;
- в способността за управление на комплексни системи и гарантиране на стабилна референтна рамка за промишлеността и публичните и частните оператори;
- в засилването на структуриран и интерактивен диалог със социалните партньори, потребителите и общественото мнение.

3.11.12 ЕИСК призовава да се даде приоритет на всички проекти за енергийна диверсификация, осъществявани в съседните на ЕС страни, например енергийния коридор на ЕС „Каспийско море-Черно море“ и по-специално газопровода „Набуко“, инфраструктурите за втечен природен газ (LNG), свързването на електрическите мрежи помежду им и довършването на процеса на свързване на евро-средиземноморската електрическа (Med-ring) и газова инфраструктура; както и осъществяването на нови проекти за изграждане на нефтена инфраструктура от европейски интерес, например проектите „Одеса-Гданск“, „Констанца-Триест“ и Nord Stream („Северен поток“).

4. Справяне с безработицата и социалните последици от кризата

- 4.1.1 ЕИСК счита, че главното условие за създаването на нови работни места е устойчивият и стабилен икономически растеж. ЕИСК изразява задоволство, че редица институции и организации са формулирали предложения за излизане от кризата, в които е отчетено социалното измерение на икономическото възстановяване.**
- 4.1.2 Комитетът счита, че е важно да се разработят инициативи, които улесняват развитието на отраслите с най-голям потенциал за заетост, включително в икономиката с ниски емисии на въглероден двуокис и в икономиката с ефективно използване на ресурсите („зелени работни места“), в здравеопазването и социалните сектори („сребърни работни места“), и в цифровата икономика.**
- 4.1.3 Сред приоритетните действия ЕИСК поставя: развитието на потенциала на новите предприемачи, по-специално на жените, заетостта на младите и подкрепата на водещата цел „Младежта в движение“.**
- 4.1.4 ЕИСК смята, че е изключително важно разпространението на предприемаческата култура и инициативността да се извършва в среда, която подкрепя предприемачите, отчита пазарните рискове и използва потенциала на човешкия капитал, при спазване на колективните трудови договори и националните практики.**
- 4.1.5 По-специално, ЕИСК отправя искане за публикуване на пътна карта за незабавно гарантиране на условията, необходими за развитието на нови новаторски предприятия и подкрепата на съществуващите МСП, с цел да се допринесе за създаването на нова заетост, нужна за излизане от кризата и за даване на нов тласък на устойчивото развитие: би трябвало предвидените действия да се планират на европейско, национално и регионално равнище и да включват както търговските и нетърговските предприятия, така и тези от социалната икономика. Успоредно с тази пътна карта следва да се предвиди обучение за безработните работници и за младите хора, за да могат да получат достъп до нови работни места.**
- 4.1.6 Насърчаването на зелени работни места трябва да се извършва посредством различни мерки за насърчаване и санкциониране,**

чрез които би трябвало да се наберат необходимите средства, без да се обременяват значително изчерпаните публични ресурси. Въпросът за финансовите ресурси ще бъде решаващ и изисква ангажираност от страна на всички участници, тъй като стратегията „Европа 2020“ и програмите за подпомагане не биха могли да бъдат осъществени, ако държавите членки не разполагат с повече възможности за действие в бюджетната сфера. Предприятията, които се ангажират да подобрят качеството на работните места и да произвеждат по по-устойчив начин, би трябвало да получават улеснения и подкрепа. Предприятията се нуждаят от ясна и стабилна нормативна рамка, по възможност договорена на международно равнище. Спешното намиране на консенсусно решение на въпроса с европейския патент безспорно би било крачка в правилната посока.

4.1.7 Както беше изтъкнато в становището на Комитета относно ГОР за 2011 г., за преодоляването на кризата ключова роля имат правилните политики по отношение на заплатите. От макроикономическа гледна точка ориентирането на ръста на заплатите по ръста на производителността и в съответствие с националната икономика като цяло, гарантира подходящо равновесие между достатъчното нарастване на търсенето и запазването на ценовата конкурентоспособност. Затова социалните партньори трябва да се стараят да избягват задържане на ръста на заплатите в духа на протекционистка политика от типа „всеки за себе си“, а вместо това следва да ориентират политиката по отношение на заплатите спрямо производителността. В тази връзка ЕИСК категорично отхвърля предложението, което също се съдържа в съобщението на Комисията относно Годишния обзор на растежа за 2012 г., съгласно което трябва да има намеса в националните схеми за определяне на заплатите, като поконкретно се настоява за „мерки за реформи“ за децентрализация на колективното договаряне. Автономията на социалните партньори и тяхната свобода на колективно трудово договаряне не трябва в никакъв случай да се поставят под съмнение, както това беше обяснено много ясно в Регламент № 1176/2011 (пакет от шест мерки).

4.1.8 ЕИСК отбелязва, че предприятията използват различни видове заетост, което води до нови форми на труд. По този начин се създават и несигурни работни места, за които се наемат лица на временни договори, в съчетание с ниско заплащане и ниско равнище на социална защита и липса на каквато и да била защита на правата на работниците. Не всички работни места със срочни трудови правоотношения са несигурни – висококвалифицираните

лица със свободни професии се справят много добре на пазара на труда, като изпълняват само конкретни мисии. Но въпреки това временната заетост по дефиниция е несигурна, когато се касае за слабо квалифициран или неквалифициран труд в сферата на производството или услугите. Съчетаването на гъвкавост и сигурност може да бъде решение на потребността на предприятията от гъвкава заетост, но само при условие че е съпроводено от сигурност, сравнима с тази на постоянната заетост.

4.2 Структурен дисбаланс между предлагането и търсенето на работна ръка

4.2.1 Ключов елемент за решаването на проблемите е доброто и ефективно сътрудничество между образователните институции, предприятията, социалните партньори и публичните власти, особено що се отнася до предвиждането на уменията, които ще бъдат необходими в бъдеще, и предприемането на съответните инициативи в областта на общото образование и професионалното образование и обучение (ПОО). Комитетът призовава да се подобри качеството и ефективността на ПОО, за да повишат неговата привлекателност и приложимост. Да се поставя броят на младежите, записали се в университет, като единствен показател, води до подвеждащи данни при формулирането на образователната политика и не отговаря на нуждите от умения на пазара на труда. Системите за образование и обучение трябва да бъдат балансирани.

4.2.2 Заради демографското развитие (застаряващо активно население и намаляване броя на младите хора на пазара на труда) и бързината, с която се извършват технологичните промени в производствените процеси, над Европа е надвиснала опасност от значителен недостиг на квалифицирана работна ръка. Ето защо е изключително важно всеки да има и да запази достъпа си до пазара на труда и никой да не бъде изключен. ЕИСК подчертава, че работниците трябва да имат възможност да развиват уменията и професионалната си квалификация, както и да придобиват нови по време на целия си активен живот, за да могат да се адаптират към промените, които настъпват в работната им среда и да отговарят на нуждите на пазара от квалифицирана работна ръка. Управлението на този процес по подходящ и ефективен начин представлява една от най-важните задачи, които ЕС трябва да изпълни, за да запази конкурентоспособността си спрямо другите региони на света.

4.2.3 ЕИСК споделя мнението, че работниците трябва да имат достъп до програмите за професионално обучение. Проучванията показват, че

работниците, които имат найголяма нужда от обучение, използват най-малко тези програми; затова следва да бъдат приети различни мерки спрямо различните групи работници.

4.2.4 Една голяма част от бюджета следва да бъде отделена за най-нискоквалифицираните работници, защото именно те се нуждаят най-много от допълнително обучение. Това би могло да бъде постигнато, като на работниците бъдат отпуснати лични средства за обучение, чийто размер е обратно пропорционален на равнището на образованието им. По този начин най-ниско квалифицираните работници ще могат да разполагат с найвисоката сума.

4.2.5 По отношение на по-възрастните работници следва да се провежда политика за персонала, която отчита възрастта. Въпреки че в много държави членки на ЕС възрастта за пенсиониране беше увеличена, множество възрастни работници губят работата си преди да са достигнали настоящата възраст за пенсиониране, защото не са в състояние да се приспособят към промените. Специални и насочени обучения биха могли да допринесат за решаването на този проблем.

4.2.6 Важно е също така образованието и професионалните обучения да бъдат ефективни. Различните държави членки пробват нови, по-ефективни методи на обучение и преоткриват значението на обучението на работното място. ЕИСК подчертава значението на развитието на този вид проекти и приканва Комисията да ги насърчава, като следи за обмена на добри практики в тази област.

4.3 Подкрепа за заетостта, особено сред младите и дългосрочно безработните хора

4.3.1 ЕИСК повтаря искането си за приемане на измерими европейски изисквания относно младежката заетост: по-специално: 1) задаване на цел за значително намаляване на младежката безработица; както и 2) максимален срок от четири месеца за активизиране на младите хора, търсещи работа или място за обучение. Фактът, че определянето на конкретни цели относно младежката заетост беше предоставено на равнище държави членки, обаче не беше от голяма полза, тъй като само няколко страни формулираха съответни цели в своите национални програми за реформа.

4.3.2 ЕИСК отбелязва със задоволство, че неговото искане държавите членки да гарантират, че всички млади хора ще получат възможност да продължат образованието си или ще станат обект на мерки за активизиране в четиримесечен срок от напускането на

училище, намери място във водещата инициатива „Младежта в движение“ под формата на предложение за „гаранция за младежта“.

- 4.3.3** Държавите членки с особено напрегната ситуация на пазара на труда по отношение на младежката заетост, които освен това трябва да изпълняват цели за бюджетни ограничения, би трябвало да получат по-улеснен достъп до средства от фондовете на ЕС, предназначени за мерки като „гаранцията за младежта“. Необходими са прагматични и гъвкави подходи и опростявания при администрирането на използването на средствата, както и временно премахване на националното съфинансиране при получаването на средства от ЕСФ и други европейски фондове.
- 4.3.4** ЕИСК нееднократно е подчертавал колко е важно – въпреки новото оценяване на бюджетните приоритети, необходимостта от което възникна във всички държави на ЕС в резултат на икономическата криза – да се запази отпускането на национални и европейски средства за образование, обучение и заетост на младите хора, а там където е необходимо, тези средства да се увеличат. Във връзка с това ЕИСК призовава в новия финансов план след 2014 г. да се гарантират достатъчно средства от ЕСФ за инициативи, насочени към младите хора.
- 4.3.5** Някои държави, при съответни условия, подобриха достъпа до обезщетения за безработни от групи в неравностойно положение по време на кризата, включително и за младите хора. Тези мерки обаче бяха прилагани временно или са изложени на риск да бъдат отменени в рамките на планираните пакети за икономии. ЕИСК призовава да бъдат цялостно преразгледани изискванията за предоставяне на право на обезщетение за безработица на млади хора и да бъдат подобрени перспективите за онези, които търсят работа, но до този момент не са се ползвали от това право. Препоръчва се също така включването на съответни цели в националните програми за реформа.
- 4.3.6** При 15- до 24-годишните, не само безработицата е двойно по-висока от тази при възрастните, а също и дялът на несигурните трудови взаимоотношения (в някои страни повече от 60%), нарастването на нерегулираните обучения и стажове (преди всичко в Южна Европа), както и работата на ниво, по-ниско от това на придобитата квалификация. ЕИСК не препоръчва непостоянни и безперспективни решения за интеграцията на младите хора на пазара на труда: вместо да се залага на рисковата заетост и несигурни трудови договори, трябва да се прилагат мерки, които

да гарантират, че временната заетост и работните места с ниско заплащане и лошо социално осигуряване няма да се превърнат в обичайна практика за младите хора. Що се отнася до инициативата на Комисията относно стажовете, ЕИСК подкрепя съответна европейска рамка за качеството, която би трябвало да се популяризира и сред предприятията, за да се предлагат работни ситуации, съчетани с обучение, при обвързващи договори, особено за млади хора в неблагоприятно положение по отношение на образованието. Комбинираната система на обучение с обща и професионална подготовка постига положителни резултати в редица страни и съответно трябва да се проучи възможността за частичното ѝ възприемане.

4.3.7 Свързаната с кризата продължаваща стагнация в търсенето на работна ръка води до увеличаване на дългосрочната безработица, което от своя страна поражда големи трудности при намирането на работа и оттам – нарастваща бедност, както показват данните за дела от населението под и в трудоспособна възраст, което живее в домакинства без контакт с пазара на труда. ЕИСК препоръчва държавите членки да обърнат специално внимание на създаването на приобщаващи междинни трудови пазари, на които с помощта на публични средства да се създаде определен брой подходящи работни места, за да се гарантира, че трайно безработните остават свързани със света на труда и подобряват знанията си. Това ще предотврати увеличаването на бедността, породено от загубата на контакт с пазара на труда, и ще помогне на заетите работници да направят плавен преход към отворения пазар на труда, след като отmine кризата.

4.4 Социално предприемачество

4.4.1 Социалното предприятие е ключов елемент от европейския социален модел. Тези предприятия имат важен принос за обществото и допринасят за целите на стратегията „Европа 2020“, като създават работни места, разработват новаторски решения в отговор на обществените нужди, спомагат за социалното сближаване и приобщаване и насърчават активното гражданство.

4.4.2 Комитетът счита, че чрез насърчаване на социалното предприемачество, особено в настоящия труден икономически климат, ще бъдат оползотворени потенциалът им за растеж и добавената им стойност за обществото. За да се реализира този потенциал, следва да се разработи и внедри всеобхватна политическа рамка, която да обхваща широк кръг заинтересовани страни от всички сектори на обществото (гражданското общество,

частния и публичния сектор) на всички равнища (местно, регионално, национално и европейско).

4.4.3 Държавите членки и институциите на ЕС трябва да се погрижат социалните предприятия да бъдат включвани и вземани под внимание в инициативи и програми, свързани с публичната политика по отношение на предприятията, на равна основа с другите форми на предприятия.

4.4.4 Приоритети за социалните предприятия са осигуряването на по-добър достъп до капитал и специално пригодени финансови инструменти. Комисията следва да събира и да направи достояние информацията за съществуващите добри практики и инициативи за иновации в държавите членки, като хибриден капитал и форми на взаимодействие между публичния и частния капитал, и да гарантира, че сегашната регулаторна рамка на ЕС не възпрепятства разработването на нови инструменти.

4.4.5 От първостепенно значение е в следващия програмен период за структурните фондове да бъдат изрично включени програми за създаване и развиване на социални предприятия.

4.4.6 Комисията следва да сложи началото на общоевропейска инициатива за сравнение на подходите за публично финансиране, които са особено подходящи за социалните предприятия. Комисията следва да насърчи и направи оценка на разпространението на търговете със социална насоченост и да се занимае с проблема, свързан с налагането на допълнителни задължения в обществените поръчки. При преразглеждането на правилата за държавните помощи, Комисията следва да обмисли пълното освобождаване на социалните услуги от общ интерес или да предостави освобождаване от задължението за нотификация за всички обществени услуги от малък мащаб и някои социални услуги, с цел да насърчи създаването на повече социални предприятия.

4.4.7 Поради разнообразните им правни форми и специфични социални задачи, данъчните преференции, които съществуват в някои държави членки, следва да се преразгледат и споделят, за да се насърчи развитието на подходящи правила.

4.5 Закрила за уязвимите

4.5.1 Както Комитетът изтъква в становището си относно ГОР за 2011 г. и както Комисията косвено признава, социалните плащания

трябва да се разглеждат като продуктивна инвестиция, която е от полза за всички. Обезщетенията за безработица, свързани с динамични политики на пазара на труда, позволяват да се стабилизира икономиката и да се насърчи активното приспособяване към промяната чрез подобряване на уменията и чрез ефективни инициативи в областта на търсенето на работа и преквалифицирането. Следва да се проявява предпазливост по отношение на мерките, чрез които се цели критериите за допустимост да станат по-строги. Опасността е животът на изключените хора да стане още по-несигурен, а това е голяма пречка за професионалната (ре)интеграция. Страничен ефект от тези политики на отстраняване може да бъде причиняването на отлив към други сектори на социалната защита, като социалната помощ или неработоспособността, а това не е желателно.

4.5.2 ЕИСК отбелязва, че работниците се нуждаят от сигурност на доходите и от социална защита, за да проявяват максимална мобилност без страх от бъдещето в едно общество на бързи промени.

4.5.3 ЕИСК призовава европейските институции да гарантират убедително запазването на европейските социални стандарти. Липсата на решимост в тази област доведе между другото до нарастващ брой работещи бедни, задълбочаващи се неравенства, нарастващ страх за бъдещето и същевременно все по-голямо недоверие на хората към техните съграждани, социалните институции и публичните власти. Тези реакции засягат не само националните власти, но и европейските институции, което е видно от нарастващия евроскептицизъм в редица държави членки.

4.5.4 Според ЕИСК, мерките за икономии не бива да увеличават риска от бедност и не трябва още повече да изострят неравенствата, които вече нараснаха през последните години. При всички мерки за излизане от кризата трябва да се внимава те да не пречат на съживяването на търсенето и на заетостта, нито на смекчаването на социалните трудности. Държавите членки трябва също така да следят мерките за преодоляване на икономическата криза и на държавната задлъжнялост да не застрашават публичните инвестиции в политиката за пазара на труда и в общото и професионалното образование. ЕИСК настоява за ефикасни оценки на социалното въздействие, за да се проучи как може да бъде постигната целта на ЕС до 2020 г. най-малко за 20 милиона души да бъде открит пътят за излизане от бедността и социалното изключване.

4.5.5 Мерките за икономии засягат най-тежко на първо място онези, които зависят от държавни социални трансфери, включително и хората с несигурни работни места, и други групи в неблагоприятно положение на пазара на труда. Най-силно засегнати от безработица обикновено са и онези, които имат ограничен достъп до социално подпомагане. Ето защо са нужни достатъчни, ефективни и устойчиви мрежи за социална сигурност, като особено внимание следва да се отделя на най-силно засегнатите и необлагодетелствани групи на пазара на труда.

5. Модернизиране на публичната администрация

5.1.1 По въпроса за модернизирането на публичната администрация ЕИСК счита, че доброто управление изисква многостепенно управление и партньорства с представителното организирано гражданско общество на регионално равнище.

5.1.2 „Многостепенното управление“ е гъвкава структура от отношения между Комисията, правителствата и регионалните и местните власти, приспособявана така, че да съответства на конкретни ситуации и тематични съображения, а не йерархична рамка на правомощията между различните равнища на управление. Доброто управление се характеризира с открити отношения и не толкова стриктно прилагане на принципа на субсидиарност.

5.1.3 Партньорството е ключов инструмент за колективна ангажираност и допринася за поголямата ефективност на публичните разходи и публичните политики. За тази цел могат да бъдат използвани новите форми на ефективно партньорство. Такива платформи биха могли да съпътстват стратегията за иновации, с участието и съдействието на всички заинтересовани страни, публични и частни, включително банките, и с прости, ясни и ефективни правила, прилагани през целия период на изпълнение на проектите и определящи сроковете, отговорностите и евентуалните санкции.

5.1.4 ЕИСК приканва институциите на ЕС, както и държавите членки и регионите, да поставят принципа „Мисли първо за малките!“ в центъра на европейските, националните и регионалните решения. Той препоръчва също държавите членки и регионите да го възприемат като основа на политиките си в полза на МСП и на своите икономически и индустриални политики. Накрая Комитетът смята, че Small Business Act би трябвало да придобие по-обвързващ характер, по-специално за институциите на ЕС. В тази

вързка ЕИСК е против сегашното предложение на Комисията за изключване на МСП и микропредприятията от законодателството на ЕС.

- 5.1.5 ЕИСК смята, че определянето на национални представители на МСП следва да подпомогне държавите членки в прилагането на SBA. ЕИСК препоръчва и определянето на национални представители на МСП на регионално равнище.**
- 5.1.6 Остава да се премине към стадия „Действай първо в полза на малките“. SBA не може да постигне очаквания успех без въвеждането на действително „партньорско управление с участие на много лица и на много равнища“. Икономическите и социалните партньори и всички обществени и частни представители трябва да участват в политическите дискусии и в законодателния процес от самото начало. Вследствие на това, ЕИСК отправя искане представителните сдружения на различните категории МСП действително да участват в законодателния процес и в процеса на вземане на решения на всички нива.**
- 5.1.7 ЕИСК изразява съгласие със Съвета и Комисията относно целесъобразността на ефективното многостепенно управление и по-доброто управление при използването на европейските фондове и осъществяването на европейските политики. Въпросът не е „дали“ това ще се извърши, а „как“. Става въпрос за съгласуване на инициативите „отдолу нагоре“ с рамковите условия „отгоре надолу“.**
- 5.1.8 Комитетът отбелязва с особено задоволство предложението да се гарантира поактивно участие на гражданите и други заинтересовани страни в създаването, въвеждането в националните законодателства и прилагането на правото на Общността, а именно чрез удължаване на периодите за обществени консултации, опростяване на процедурите при нарушение и повишаване на тяхната ефективност.**
- 5.1.9 ЕИСК приветства модернизирването на политиката на ЕС в областта на обществените поръчки с по-висока степен на ефективност в контекста на един по-добре функциониращ единен пазар, който да бъде по-иновационен, екологичен и социален. ЕИСК подчертава влиянието и значимостта на иновационните, екологичните и социалните аспекти на стратегията „Европа 2020“ и за обществените поръчки.**

5.1.10 ЕИСК подчертава, че принципите на откритост и прозрачност, както и на ефективност, правна сигурност, икономически изгодно използване на средствата, конкуренция, достъп на МСП и на свободните професии до пазара, пропорционалност, увеличаване на трансграничните договори, недопускане на дискриминация и корупция, както и необходимостта от професионализъм остават толкова валидни, колкото и преди.

5.1.11 Ненужната бюрокрация трябва да бъде ограничена, за да се получат най-добри резултати за всички. Трябва да се избягва усложняването на законодателството и широко разпространеното свръхрегулиране в държавите членки.

5.1.12 ЕИСК препоръчва анализ на (най-добрите) практики и примери в държавите членки, следван от мерки за отваряне на пазарите.

5.1.13 ЕИСК приветства демонстрацията от Комисията интерес към задълбочаването на политическите, законодателните и административните процедури, водещи до порационално и адекватно създаване и прилагане на правото на Общността през целия политически цикъл.

5.1.14 ЕИСК счита, че следва да се даде по-точно определение на някои аспекти, например тези, които са свързани с начина на извършване на предварителните оценки на въздействието от всички обществени институции, които отговарят за тяхното изпълнение, с естеството и състава на органа, отговарящ за контрола на оценките на въздействието, с използваните параметри и с начина и мерките за осигуряване на поголяма прозрачност.

5.1.15 Комитетът приветства инициативата, насочена към модернизиране на обществените услуги чрез създаването на „единни звена за контакт“ и оценява положително развитието на административното сътрудничество в рамките на трансграничното предоставяне на услуги. Все пак то следва да бъде разширено и в политическите области, където става въпрос за изпълнението на задължения.

5.1.16 ЕИСК приветства намерението на Комисията да подобри управлението на единния пазар чрез по-добро административно сътрудничество, като развие информационната система за вътрешния пазар (ИСВП).

5.1.17 Информационната система за вътрешния пазар е основното техническо средство за сътрудничество между националните

администрации и има допълнителен потенциал като платформа за връзка, предназначена за потребителите на единния пазар.

5.1.18 ЕИСК счита, че ИСВП може да има решаваща роля в промяната на административното сътрудничество в рамките на вътрешния пазар и приспособяването му към нуждите и очакванията на гражданите и на предприятията, както и на организациите на гражданското общество и ролята, която те могат да имат в бъдеще за развитието и функционирането на системата.

Брюксел, 22 февруари 2012 г.

Председател
на
Европейския икономически и социален
комитет

Staffan Nilsson

¹ Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Годишен обзор на растежа: напредване с изчерпателния отговор на ЕС на кризата“, COM(2011) 11 final, ОВ С 132, 3.5.2011 г., стр. 26-38.

² Становище на ЕИСК относно „Приключване на първия европейски семестър за координация на икономическата политика: насоки за националната политика за периода 2011-2012 г.“, ОВ С 43, 15.2.2012 г., стр. 8-12.

³ Обединеното кралство и Чешката република.

⁴ Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Годишен обзор на растежа: напредване с изчерпателния отговор на ЕС на кризата“, COM(2011) 11 final, ОВ С 132, 3.5.2011 г., стр. 26-38.

⁵ Гърция, Ирландия, Латвия, Португалия и Румъния.

⁶ Съобщение от Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите „Пилотна фаза на инициативата за облигации за проекти в рамките на „Европа 2020“ – COM (2011) 0660 final.

⁷ „Позиция на Европейския парламент, приета на първо четене на 13 декември 2011 г. с оглед приемането на Регламент (ЕС) № .../2011 на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета относно някои разпоредби, свързани с финансовото управление, за определени държави членки, които изпитват сериозни затруднения във връзка с финансовата си стабилност или са застрашени от такива затруднения“ - P7_TC1-COD(2011)0209).

⁸ Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Годишен обзор на растежа: напредване с изчерпателния отговор на ЕС на кризата“, COM(2011) 11 final, ОВ С 132, 3.5.2011 г., стр. 26–38.

⁹ Пак там.

¹⁰ Пак там.

¹¹ Пак там.

¹² Пак там.

¹³ Вж. COM (2011) 730.

¹⁴ Пак там.

¹⁵ ОВ С 218, 11.9.2009 г., стр. 8, параграф 4.8.

¹⁶ Становища ОВ С 107, 6/04/2011, стр. 53; ОВ С 376, 22/12/2011, стр.92, ОВ С 318, 29/10/2011, стр.9;; ОВ С 24, 28/01/2012, стр. 131, ОВ С 24, 28/01/20 12, стр. 139.

¹⁷ [ОВ С 48, 15.2.2011 г., стр. 65.](#)

¹⁸ [ОВ С 48, 15.2.2011 г., стр. 81.](#)

¹⁹ Вж. COM(2010) 553.